

Додаток 14
до Інструкції з організації діяльності
чергової служби органів (підрозділів)
Національної поліції України
(підпункт 1 пункту 14 розділу VI)

ПАМ'ЯТКА для затриманих осіб

При затриманні громадян України, іноземців та осіб без громадянства працівники поліції зобов'язані забезпечити дотримання таких прав та основоположних свобод, передбачених [Конституцією України](#), нормами міжнародного права та відомчими нормативно-правовими актами.

1. Згідно зі [статтею 5](#) Європейської конвенції про захист прав людини і основоположних свобод 1950 року:

Кожен має право на свободу та особисту недоторканність. Нікого не може бути позбавлено свободи, крім таких випадків і відповідно до процедури, встановленої законом (...)[\(пункт 1\)](#).

Кожен, кого позбавлено свободи внаслідок арешту або тримання під вартою, має право ініціювати провадження, в ході якого суд без зволікання встановлює законність затримання і приймає рішення про звільнення, якщо затримання є незаконним [\(пункт 4\)](#).

Кожен, хто є потерпілим від арешту або затримання, здійсненого всупереч положенням цієї статті, має забезпечене правовою санкцією право на відшкодування [\(пункт 5\)](#).

2. Європейський суд з прав людини на Ваше прохання може вказати державі на обов'язок вжити у певних ситуаціях тимчасових заходів. Прохання про вжиття заходів Європейський суд може задовольнити, якщо існує невідворотний ризик настання для Вас не виправної шкоди.

Прохання про вжиття тимчасових заходів Ви або Ваші представники можуть направити факсом за таким номером: +33 (0)3 88 41 39 00. Титульна сторінка прохання повинна містити напис «Rule 39. Urgent» та номер телефону, за яким можна зв'язатися з Вами або з Вашими представниками.

У проханні обов'язково мають бути наведені детальні обставини щодо реального стверджуваного ризику. До прохання обов'язково повинні додаватися відповідні рішення національних органів та інші документи, які б обґрунтовували Ваше прохання. У разі існування ризику бути екстрадованим чи висланим з країни у проханні потрібно зазначити ймовірну дату та час Вашої екстрадиції чи вислання.

3. У разі Вашого затримання або арешту (взяття під варту) працівники поліції зобов'язані:

1) повідомити підстави та мотиви затримання або арешту, роз'яснити право щодо оскарження затримання;

2) негайно після фактичного затримання або арешту особи повідомити орган (установу), уповноважений(у) законом на надання безоплатної правової допомоги (єдиний телефонний номер контактної системи безоплатної правової допомоги: 0-800-213103);

3) надати у друкованому вигляді положення [статей 28, 29, 55, 56, 59, 62 і 63](#) Конституції України;

4) роз'яснити право захищати себе особисто та користуватися правовою допомогою захисника, у тому числі за рахунок держави у випадках, передбачених кримінальним процесуальним законодавством та/або законом, що регулює надання безоплатної правової допомоги;

5) негайно, але не пізніше ніж через дві години після затримання або арешту повідомити Ваших родичів та у разі вимоги - захисника та адміністрацію за місцем роботи чи навчання.

4. У разі заявлення Вами усної або письмової вимоги про необхідність участі захисника працівники поліції не мають права вимагати від Вас надання будь-яких пояснень або свідчень до його прибуття. Ваше волевиявлення щодо залучення захисника або відмови від його участі власноруч зазначається у відповідному документі про затримання.

Забороняється поміщати до кімнати для затриманих осіб, якщо стосовно них не складений протокол про адміністративне затримання або протокол про затримання підозрюваного у вчиненні кримінального правопорушення.

Особистий огляд затриманої особи проводиться особою однієї статі із затриманим та у присутності двох понятих тієї самої статі.

5. Доставленню й затриманню не підлягають:

1) особи, які знаходяться в непритомному стані, мають небезпечні для життя тілесні ушкодження або симптоми гострих захворювань внутрішніх органів;

2) особи, які вжили отруйні або сильнодіючі речовини;

3) особи, заражені небезпечними для здоров'я оточуючих інфекційними хворобами;

4) перебувають у тяжкому стані сп'яніння внаслідок вживання алкоголю, наркотичних засобів або інших одурманюючих речовин;

5) втратили здатність самостійно пересуватися чи можуть завдати шкоди оточуючим або собі; вагітні жінки з ознаками близьких пологів.

Відповідні заходи реагування до таких осіб вживаються після надання їм допомоги медичними працівниками або після їх лікування у закладах охорони здоров'я.

6. Якщо Вас затримали за адміністративне правопорушення, Ви повинні знати, що:

1) адміністративне затримання особи, яка вчинила адміністративне правопорушення, може тривати не більше ніж три години;

2) осіб, які порушили правила обігу наркотичних засобів і психотропних речовин, може бути затримано на строк до трьох годин для складення протоколу, а в необхідних випадках для встановлення особи і з'ясування обставин правопорушення – до трьох діб з повідомленням про це письмово прокурора протягом двадцяти чотирьох годин з моменту затримання;

3) строк адміністративного затримання обчислюється з моменту Вашого фактичного затримання.

7. Якщо Вас затримали за підозрою у вчиненні кримінального правопорушення, Ви маєте право:

1) знати, у вчиненні якого кримінального правопорушення Вас підозрюють;

2) бути чітко і своєчасно повідомленим про свої права, передбачені [Кримінальним процесуальним кодексом України](#) (далі – КПК України), а також отримати їх роз'яснення;

3) на першу вимогу мати захисника і побачення з ним до першого допиту з дотриманням умов, що забезпечують конфіденційність спілкування, а також після першого допиту – мати такі побачення без обмеження їх кількості й тривалості;

- 4) на участь захисника у проведенні допиту та інших процесуальних дій;
- 5) на відмову від захисника у будь-який момент кримінального провадження;
- 6) на отримання правової допомоги захисника за рахунок держави у випадках, передбачених [КПК України](#) та/або законом, що регулює надання безоплатної правової допомоги, в тому числі у зв'язку з відсутністю коштів на її оплату;
- 7) не говорити нічого з приводу підозри проти себе, обвинувачення або у будь-який момент відмовитися відповідати на запитання;
- 8) давати пояснення, показання з приводу підозри, обвинувачення чи в будь-який момент відмовитися їх давати;
- 9) вимагати перевірки обґрунтованості затримання;
- 10) у разі затримання або застосування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою – негайно повідомити членів сім'ї, близьких родичів чи інших осіб про затримання і місце свого перебування згідно з положеннями [статті 213](#) КПК України;
- 11) збирати і подавати слідчому, прокурору, слідчому судді докази;
- 12) брати участь у проведенні процесуальних дій;
- 13) під час проведення процесуальних дій ставити запитання, подавати свої зауваження та заперечення щодо порядку проведення дій, які заносяться до протоколу;
- 14) застосовувати з додержанням вимог [КПК України](#) технічні засоби при проведенні процесуальних дій, в яких Ви берете участь. Слідчий, прокурор, слідчий суддя, суд мають право заборонити застосування технічних засобів при проведенні окремої процесуальної дії чи на певній стадії кримінального провадження з метою нерозголошення відомостей, які містять таємницю, що охороняється законом, чи стосуються інтимного життя особи, про що виноситься (постановляється) вмотивована постанова (ухвала);
- 15) заявляти клопотання про проведення процесуальних дій, про забезпечення безпеки щодо себе, членів своєї сім'ї, близьких родичів, майна, житла тощо;
- 16) заявляти відводи;
- 17) ознайомлюватися з матеріалами досудового розслідування в порядку, передбаченому [статтею 221](#) КПК України, та вимагати відкриття матеріалів згідно зі [статтею 290](#) КПК України;
- 18) одержувати копії процесуальних документів та письмові повідомлення;
- 19) оскаржувати рішення, дії та бездіяльність слідчого, прокурора, слідчого судді в порядку, передбаченому [КПК України](#);
- 20) вимагати відшкодування шкоди, завданої незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю органу, що здійснює оперативно-розшукову діяльність, досудове розслідування, прокуратури або суду, в порядку, визначеному законом, а також відновлення репутації, якщо підозра, обвинувачення не підтвердилися;
- 21) користуватися рідною мовою, отримувати копії процесуальних документів рідною або іншою мовою, якою володієте, та в разі необхідності користуватися послугами перекладача за рахунок держави.

8. Необхідно знати, що кожен має право затримати будь-яку особу без ухвали слідчого судді, суду:

- 1) при вчиненні або замаху на вчинення кримінального правопорушення;

2) безпосередньо після вчинення кримінального правопорушення чи під час безперервного переслідування особи, яка підозрюється у його вчиненні.

Кожен, кого затримано через підозру або обвинувачення у вчиненні кримінального правопорушення або інакше позбавлено волі, повинен бути в найкоротший строк доставлений до слідчого судді для вирішення питання про законність та обґрунтованість його затримання, іншого позбавлення волі та подальшого тримання.

Затримана особа негайно звільняється, якщо протягом сімдесяти двох годин з моменту затримання їй не вручено вмотивованого судового рішення про тримання під вартою.

Затримана без ухвали слідчого судді, суду особа не пізніше шістдесяти годин з моменту затримання повинна бути звільнена або доставлена до суду для розгляду клопотання про обрання стосовно неї запобіжного заходу.

9. Під час утримання в кімнаті для затриманих Вас повинні забезпечити:

1) триразовим гарячим харчуванням (при утриманні понад 3 години);

2) приміщення кімнати для затриманих має бути площею не менше 4 квадратних метрів на особу, із природним та електричним освітленням, вентиляцією та санітарно-гігієнічними приладами (чаші клозетні, умивальники);

3) у разі тимчасового нефункціонування (відсутності) санвузла Вас повинні виводити за потребою не рідше одного разу на чотири години;

4) Ви маєте право здійснювати релігійні обряди будь-якого віросповідання або висловлювати переконання, пов'язані зі ставленням до релігії;

5) у разі погіршення стану Вашого здоров'я працівники поліції зобов'язані негайно викликати екстрену медичну допомогу та надати невідкладну домедичну допомогу.

10. Якщо при затриманні Ваші права були порушені, Ви маєте право:

1) звертатися зі скаргами, заявами і листами до посадових осіб органу (підрозділу) поліції, органів державної влади, прокуратури, суду, громадських організацій, а також до Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, Європейського суду з прав людини, відповідних органів міжнародних організацій, членом або учасником яких є Україна;

2) для написання кореспонденції до вищевказаних органів, а також своєму адвокату Вам повинні надати окрему кімнату та видати папір, кулькову ручку і конверт. Заклеєний конверт Ви передаєте черговому органу (підрозділу) поліції. Ця кореспонденція не підлягає перегляду.

Примітки:	1. Особі, яка поміщається до кімнати для затриманих, видається на руки пам'ятка для затриманих осіб. 2. Затримана особа у графі 9 книги обліку осіб, які поміщені до кімнати для затриманих, власноруч проставляє свій підпис про отримання пам'ятки для затриманих.
-----------	---